

14. januar 2015

Besvarelse af GRU alm. del
spørgsmål nr. 39 af 19. december
2014 til udenrigsministeren efter
ønske fra Finn Sørensen.

UDENRIGSMINISTERIET

Spørgsmål nr. 39:

Mener ministeren, det er rimeligt at lægge frygten for overtrædelse af EU-regler til grund, når det i Kammeradvokatens udtalelse klart slås fast, at ”Der foreligger ikke praksis fra EU-Domstolen, der belyser, hvornår EU’s medlemsstater i konkrete situationer varetager de oversøiske territoriers eksterne relationer, og hvornår de varetager deres egne eksterne relationer, når de indgår internationale aftaler vedrørende deres oversøiske territorier” og at der som følge heraf ikke kan henvises til en eneste kendelse eller retspraksis i EU, der dækker den problemstilling, som er opstået i forbindelse med Thule basen (Kammeradvokatens udtalelse s. 8)?

Svar:

Kammeradvokatens udtalelse fandt, at afgørelsen af, om medlemsstaterne varetager deres egne eller et oversøisk territoriums relationer, beror på en konkret vurdering af den omhandlede foranstaltnings baggrund, formål og indhold.

I denne vurdering lagde udtalelsen til grund, at der var forhold som talte for, at bl.a. kravet om anvendelse af danske virksomheder udelukkende – eller overvejende er en varetagelse af danske eksterne relationer. I denne retning talte, at kravet skaber en særlig fortrinsstilling for danske virksomheder, som Grønland ikke synes at have en isoleret og selvstændig interesse i, at kravet løbende er blevet præciseret (styrket), herunder også efter Danmark (og Grønlands) tiltrædelse af EU, og at Udenrigsministeriet efter den tidligere ordning aktivt deltog i håndhævelsen af kravet ved udarbejdelse af godkendelsesskrivelser (udtalelsens side 10).

Når det gjaldt varetagelsen af grønlandske interesser, var det Kammeradvokatens og Udenrigsministeriets vurdering, at der var et større juridisk råderum, fordi Grønland ikke er medlem af EU.

Udenrigsministeriet tog derfor initiativ til drøftelser med USA for at undersøge, hvordan proceduren for udbuddet af serviceaftalen på Thulebasen kunne tilpasses på en måde, som i

videst muligt omfang opretholdt status quo af hensyn til grønlandske – ikke danske – interesser. Det skete i tæt kontakt med Grønlands myndigheder, som har været inddraget i hele processen. Det skulle for det første gøres klart i aftalegrundlaget, at kravet om, at virksomheden skal være dansk/grønlandsk, er begrundet i et ønske om at sikre Grønland og det grønlandske samfund det størst mulige udbytte af samarbejdet om Thulebasen. Udenrigsministeriet drøftede med USA, om man kunne indskrænke udbuddet til kun at være åbent for grønlandske virksomheder. Dette ville efter USA's opfattelse være for snævert, og det blev derfor fastholdt – af hensyn til grønlandske og amerikanske, ikke danske – interesser, at udbuddet ikke kun var åbent for grønlandske, men også danske virksomheder.

For det andet skulle opdateringen skabe en klarere rollefordeling, hvor det blandt andet var et hensyn, at Danmark ikke længere skulle have en certificeringsrolle, der kunne være i strid med EU-retten. Det blev aftalt, at USA skulle overtage certificeringsrollen. Samtidig blev kriterierne for udvælgelsen præciseret efter amerikansk ønske.

Der blev på grundlag af den amerikanske tekst fastlagt to betingelser, som virksomhederne skulle opfylde for at være dansk/grønlandske. De to kriterier handler dels om virksomhedens etablering som selskab i Danmark eller Grønland, dels om bankforbindelse i Danmark eller Grønland. Når det gælder etableringskriteriet, skal der være tale om en virksomhed med hovedkontor i Kongeriget Danmark, og der ikke må være tale om en virksomhed, der er registreret som et datterselskab af et udenlandsk selskab.